

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy óra 20 K Félévre 110 K
Negyedévre 55 K Egész évre 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr. Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Kulturpolitikai feladatok

Írta: Mitrovics Gyula.

Mult számunkban a katolikus autonómiáról adtam elő röviden nézetemet.

A másik nagy kulturpolitikai probléma a köznevelés reformja. Vérbeli pedagógusok egyrésze az ilyen átmeneti időköt nem tartják alkalmasnak nagyobb szabású iskolapolitikai reformokra. Sok igazuk van, De annyira most már meghiggadt a felfogás, hogy a továbbépítést a nemzeti egység és a történelmi értékek megóvásának jegyében kívánják folytatni. Ez elégséges alapul, főleg, ha meggondoljuk, hogy egyebekben a szakirodalom a fölvetett kérdéseket már eléggé előkészítette. Viszont az a szomorú igazság, hogy a nagy pusztulás, amin keresztül mentünk, az elejéről való építési feladata elé állított bennünket, bizonyos előnyöket is rejt magában.

Iskolafajaink a történelmi fejlődés eredményei, igen sok esetben a pillanatnyilag fölvetett szükségnek a kielégítésére gyanánt. A különböző iskolafajok létesítésénél a törvényalkotást sohasem vezette az uralkodó gondolat gyanánt egységes közoktatási terv, a közoktatási szükségletek egységes áttekintése. Minden iskolát külön-külön terveztek és alkottak meg. Azok egymás mellett és után, de nem egymás kiegészítésére épültek fel.

Epen ezért alkalmas ez az idő, midőn mindent előről kell kezdeni, arra, hogy egész köznevelési rendszerünket egységes reform alá vegyük. Szándékosan alkalmazom a szót: köznevelési és nem közoktatási rendszer. Mert igenis, a nemzetnevelés egyetemesebb feladatát kell megoldanunk és nem pusztán az iskolai oktatásnak a reformját. Nagy baja volt újabb közoktatási munkánkknak, hogy jobbra csak tanítottunk és nem neveltünk is egyszermind. Olyan egységes köznevelési kodexet kell tehát törvényhozásilag létrehozunk, mely biztosítsa, hogy az állam és társadalom polgárától lelkiileg is gondozó kezét bölcsőjétől a koporsójáig le nem veszi. Nevelti az iskolákban és a továbbképzést és nevelést folytatja a felnőttek oktatásában és irányításában. Csakis így lehet lelketlen igazgatóktól megóvni a népet.

Mindennek egységes szeryben kell összehozni. Így közelebbről magának a közoktatásnak is. A nemzeti egység kiépítésénél fontos dolog, hogy ameddig csak lehet, egyfajta iskolában, azonos ismeret-anyag tanulásával töltsse el az időt a nemzetnek minden gyermeke. Mentő több azonos ismeretanyag felett rendelkezik, annál azonosabb lesz a gondolkodása és az érzésvilága is. Pedig erre van legnagyobb szükség, különösen nálunk, hogy a nyelv- és felekezeti különbség amúgy is annyi szétválasztó elemet képvisel. De az együtt haladásnak másik előnye az is, hogy a gyermeket a pályaválasztás feladata elé eretebb korban állítjuk oda. Ma már szülőnek és gyermeknek, mikor a közepiskolában a gyermek belép, tehát már 10-11 éves korában, pályát kell választania. És ezt a választást igen sokszor nem igazolja az idő!

A szerencés megoldás tehát a következő volna: A mai ismétlődő iskola mellőzésével a tanköteles kor 14 évre legyen fölemelve, 8 osztály elemi iskolával. Csakhogy az elemi iskola 7-8. osztálya gazdasági, vagy városokon ipari népiskola legyen. Aki tovább akar tanulni, az elemi négy osztály elvégzése után a középoktatásba lép, ahol négy évet tölt el. Ezt mindenkinél el kell végeznie, egyforma tanterv mellett, aki nem elégszik meg a falusi iskolával. Innen középoktatás, gazdasági, ipari, keres-

kedelmi, vagy katonai iskolába léphet át. Aki az elméleti tanulást tovább kívánja folytatni, az mehet a négy osztályú polgári iskolába, az öt-éves reáliskolába, vagy gimnáziumba. Ennek elvégzése után következnek ismét a gazdasági, ipari, kereskedelmi és tudományos elméleti főiskolák.

A részletek nem tartoznak ide. Aipagondolat, hogy a képzés minden fokán legyen megfelelő iskolafaj mind a gazdasági, mind a tudományos kiképzésre. Nevelési szempontból nagyon fontos még, hogy mindenütt katonás fegyelem legyen és a tornát katonai gyakorlatok egészítsék ki és pótolják. Bármelyik iskola elvégzésével kész katoná gyanánt kerüljön ki az ifju, nemcsak tudásra, de fegyelmzésre is. Ma

különösen a felsőbb iskolák a fegyelmetlenségnek és általában a kötelességmulasztásnak a melegágyai. Ennek nem szabad így folytatódnia. A felnőttek gondozásának tovább kell folynia a falvakban, gyártelepeken és a katonaságnál. A tanítóknak, ily célból külön alkalmazott tanítóknak is, rendszeresen kell azzal foglalkozniok és arról jelentést tenniök. A részletek itt is a szakközönség elébe valók.

A köznevelési kérdéseket idáig a politikában elhanyagolták. Meg is látszik kulturánk feltűnéségén, különösen erkölcsi és érzelmi kulturánkon. Pedig, ha az országot ujja akarjuk építeni, a gazdasági alkotások mellett éppen kulturális téren várnak reánk a legnagyobb feladatok!

Apponyi ünneplése a nemzetgyűlésben

Szerdán a nemzetgyűlés ülését fél 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Felolvastatta az indítvány és interpellációs könyvet. Interpellációt jegyzett be Fröhvirth Mátyás, Görömbey György és Budaváry László. Az elnök bejelentette, hogy fél 2 órakor az interpellációkra térnek át. Bejelentette, hogy Apponyi Albert grófnak napirend előtt való felszólalásra adott engedélyt.

Az első felszólaló gróf Teleki Pál külügyminiszter volt. Bejelentette, hogy a magyar béke delegáció tagjai lemondottak megbízatásukról. A kormánynak nem volt más elhatározásra módja, mint a rákényszerített béke aláírása. A békeszerződést kísérő levélben vannak olyan momentumok, melyek a jövőre nézve reményt keltenek. Vannak utak, melyek még járhatók. A kormány elhatározását közölte megbízottjával, aki most Párisban átadta és rövid időn belül a békebizottság működésének első kötetét alkalma lesz a nemzetgyűlés elé terjeszteni és akkor bővebben foglalkozhatunk vele.

Ezután gr. Apponyi Albert emelkedett szólásra. Kijelenti, hogy mint a békebizottság volt elnöke, tájékoztatni kívánja a nemzetgyűlést. Idézi gr. Teleki külügyminiszter mondatát, hogy bőven lesz még alkalma a békeszerződéssel foglalkozni a nemzetgyűlésnek. A ránk kényszerített igazságtalan békeszerződés tarthatatlanságát senki jobban át nem érezheti, mint ő és a béke delegáció tagjai, akik kint voltak Párisban. Nekik nem volt felhatalmazásuk arra, hogy bármily irányban is döntsének, mert hiszen ők elfogadhatatlannak tartották a békeszerződést; ezért adták vissza megbízatásukat a magyar kormánynak, hogy mint egyedül illetékes tényező döntsön. Ha nem írják alá a békét — veti közbe — milyen következményei lehettek volna annak? Ez az irántunk már ébredező rokonszenv visszafelődését jelentette volna első sorban. Maga ugy gondolkozott, hogy jobb lett volna szembe szállani a végzettel, mint az ország területi megcsonkításába belenyugodni, de mégis a nagyhatalmak biztató jóindulata reményt nyújt a jövőre. Megemlékezett a kísérő levélről, mely számunkra nyitott ajtókat enged. A békeszerződéshez semmi reményt nem fűz, csupán a kísérő levél tartalmazza azt. Nem akarja szépitni, de elsőtétíteni sem a tényleges helyzetet. A szövetséges hatalmak jóindulatában nincs oka kételkedni, de ha mégis csalódnánk benne, az ut oda vissza még mindig feltalálható. Kelet Európának nyugalma a konszolidált és belsőleg megerősödött Magyarországtól függ. Az első, második és harmadik feltétele a belső

konszolidáció. Ezért hangoztatja a politika pártok együttműködésének szükségét. (Helyeslés.) Párisban internáltaknak érezték magukat a magyar béke delegátusok. Nem tudtak egyetlen cáfolatot se leadni a sajtónak, hogy azzal ellensúlyozták volna a Magyarország ellen irányuló sajtómanővereket, hogy Magyarország rendezett állapotát igazolhatták volna. Beszéde végén idézi a nagy Széchenyi Istvánt: „Magyarország nem volt, hanem lesz.” Ha a nagy Széchenyi élne, ugyanezt mondaná, de hozzátenné: *Rajtakok áll!* (Hosszantartó éljenzés és meg-megújuló taps.)

Az elnök megindult hangon mondott köszönetet Apponyinak a haza érdekében tett nagy szolgálatairól és indítványozta: határozza el a nemzetgyűlés, hogy gróf Apponyi Albertnek, a béke delegáció elnökének és a béke delegáció tagjainak jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét és háláját a legnehezebb időkben teljesített szolgálatairól.

Vihsros éljenzésben jött ki a nemzetgyűlés, mindenki felállással fejezte ki hozzájárulását az elnök indítványához. Percekig zúgott a taps és az egész nemzetgyűlés lelkesen ünnepelte gróf Apponyi Albertet, aki mélyen meghajolt a nemzetgyűlés határozata előtt.

Ezután Friedrich István szólalt fel. Nem tudja megérteni, hogy miért nem adott neki az elnök napirend előtt való felszólalásra engedélyt, noha azt ő már napokkal azelőtt kérte: talán csak nem tartott a Ház attól, hogy felszólalása lerontotta volna a hatást. (Nagy zaj, izgatott közbekiáltások. — Megint forradalmat akar csinálni?) Pár hét múlva az események engem fognak igazolni, — hangzott Friedrich harsány kiáltása a zajongók felé. — *Nem mindig a többségnek, néha egyetlen embernek is igaza lehet.* Többet most nem akar mondani.

Az elnök azt felelte Friedrichnek, hogy a napirend előtt való felszólalásra az engedélyt nem napokkal előbb, hanem azon a napon kell kérni, amelyen felszólalni akar. (Helyeslés.) Ezután a nemzetgyűlés folytatta a fővárosi törvényjavaslat revíziójáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Felszóaltak Schandl Károly, Mahunka Imre és Vass József.

Fél kettőkor rátértek az interpellációk tárgyalására.

Szenet kapunk Sziléziából

Budapest, május 26. (N. St. t. j.) A magyar békeszerződés értelmében 15 éven keresztül ugyanazon mennyiségű szenet kapjuk, mint háború előtt. A kereskedelmi miniszter bizottságot küldött Csehországba a tárgyalások lefolytatására.

Még mindig a hadifovar!

E címen szövegtettük a debreceni gazdák panaszát, mert az még sem járja, hogy még ma is a hadiszolgáltatások címen követeljük a gazdáktól a hadifovarok szolgáltatását.

Erre vonatkozólag Debrecen sz. kir. város tanácsától 9836. sz. a. nyilatkozatot kaptunk, melyet merő udvariasságból is közlünk. A nyilatkozat így szól:

„A „Hajdúföld“ f. hó 22-iki számában „Még mindig járja a hadifovar“ cím alatt egy közlemény jelent meg, melyben az állítatik, hogy a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. t. c. alapján igénybevett fogatokat a közigazgatási főtisztviselők fuvarozásra, trégyahordásra stb. használták. Amikor a közlemény azt a körülményt Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán ur szíves figyelmébe ajánlja, egyben a vizsgálatot kiterjeszteni javasolja annak megállapítására, hogy „micsoda szörnyű visszaéléseket követtek el a háború alatt az ugynevezett hadifovarokkal.“

Minthogy a közigazgatási főtisztviselők alatt a városi tanács tagjai értendők; s mint-hogy az ilyen fogatokat a tanácsnak egyetlen tagja sem használta sem személyszállításra, sem más fuvarozásra; az 1914. XIV. t. c. 20. szakasza alapján kérjük a lap legközelebbi számában közlést, hogy az u. n. hadifovarokkal a közlemény szerint történt állítólagos visszaéléseket a városi tanács tagjai nem követték el.

Ha pedig a mi tudtukon kívül, de a tek. szerkesztőség tudomása szerint mégis követett volna el a tanácsnak valamely tagja ilyen visszaélést, lekötelné a város tanácsot a tek. szerkesztőség, ha az illető tanácsstag nevét az eset megjelölése mellett a felügyeleti hatóságnak tudomására hozná.

Debrecen, 1920. évi május hó 22.

Márk Endre
udvari tanácsos,
pelgármester.

Dr. Miszti Karoly
jegyző.

Tartozó kötelességünk kijelenteni, hogy közigazgatási főtisztviselők alatt nem a városi tanács szorosan vett tagjait értettük, aminihogy nem is csak a tanácsstagok nevezetnek főtisztviselőknek, hiszen tudomásunk szerint rendőrségi főtisztviselők is a közigazgatáshoz tartoztak még a háború alatt és közülök többen is igénybe vették a hadifovarra kirendelt gazdákat.

Adatainkat szívesen rendelkezésére bocsájítjuk a felügyeleti hatóságnak. Hubert Ottó kormánybiztos főispán urról tudjuk, hogy igazságot fog szolgáltatni és a vizsgálat nem fog a közigazgatás régi utvesztőiben elposványosodni.

Handler Gyula bűnügye

— Második nap X. Tanukihallgatások —

Az érdeklődés nem csökkent a forradalmi kormánybiztos főispán bűnperének második tárgyalási napján sem, sőt fokozódott. A hallgatóság sorában igen sok a levitézett elvtárs, akik részben meguszták az igazoltatási eljárást, részben folyamatban van ügyük. A hatalmas kokánorrok, melyeket oly fennen hordoztak a vörös rémuralom idején, most lehorgasztottak. Ezek tanulni jöttek és — kritizálnak. Serényen figyel néhány, kiselejtezett páholytag is a közönség soraiban.

Az egész nap a tanukihallgatásokkal telt el. A turnusokra beosztott tanusereg a folyosó forgalmát élénkítette. A tárgyalás második napján délelőtt a gyógyszerészeket hallgatták ki a patikák kommunizálására vonatkozólag. Mindannyian kárt szenvedtek, ki többet, ki kevesebbet. Súlyos, terhelő vallomások hangzottak el. Kiderült, hogy Debrecenben hamarabb kommunizáltak, mint Budapesten, amiért a debreceni elvtársakat megdicsérte a pesti népbiztos. A kötszerek elrekvirálása közvetlenül az oláh bevonulás előtt történt. A felhívás „egészségügyi népbiztos“ aláírással jelent meg, de nem Handler, hanem három gyógyszerészegéd elvtárs hajtotta végre és a kötszereket a vármegyeházán vették át a vörös hadsereg megbízottjai április 22-én.

— Hát mért szolgáltatja be a kötszereket? — kérdezte az elnök az egyik tanutól.

— Mert muszáj volt.
— Nem merete volna megkísérelni, hogy nem szolgáltatja be?

— Még az kellett volna csak? — veti ellen nagyöszintén a tanu. — Teljesen a terror hatása alatt álltunk: *ők parancsoltak, mi engedelmesskedtünk.* Nem mert senki ellen szegülni.

Kihallgatták a tanukat arra nézve is, hogy a munkásbiztosító pénztár részére 100.000 K folyó hitelt nyitattott Handler, amit április 22 én vett föl a munkásbiztosító pénztár, de még csak 60.000 koronát fizetett vissza belőle.

Délután is folytatták a tanukihallgatásokat, sőt még csütörtökön délelőtt is több tanut fognak kihallgatni.

TÁVIRATOK

Tiltakozó nagygyűlés Budapesten

Budapest, május 26. (N. St. t. j.) A fővárosi Vigadóban nagygyűlésen tiltakozott a Területvédő Liga a békeszerződés aláírása ellen, Szontagh Tamás elnöke alatt. Okolicsányi alelnök hatásos beszédében azt a kérdést intézte a kormányhoz, honnan merit jogot ahoz, hogy ilyen békét aláírjon. Képviselve vannak-e a jelenlegi nemzetgyűlésen az elszakításra ítélt területek lakosai? Megkérdezték-e Pozsonyt, Kassát s a többi magyar részeket? A kormánynak biztosítani kellett volna azt, hogy ezek a részek is befolyást gyakoroljanak sorsukra. *Altenburger* Gyula követeli a kormány azonnali eltávolítását. Kikötés van rá, hogy rövid idő alatt kiverhetjük a betolakodott marhalócokat az országból. Az ülésen megjelent az angol munkásdelegáció egyik tagja is és kijelentette, hogy meggyőződött arról, hogy a magyar fehér terrortól a külföldön terjesztett tendenciózus hírek hazugok és semmi alapjuk nincsen.

Az új törvényjavaslatok

Budapest, május 26. (N. St. t. j.) *Lipták Pál* kereskedelemügyi államtitkár kijelentette, hogy a kormány több törvényjavaslatot kíván a nemzetgyűlés elé terjeszteni. Ezek között az elektromos erők egységesítéséről. A villamos áramfejlesztés kihasználására a folyóvizek erejét fogják felhasználni, hogy minél nagyobb szénmegtakarítást érhesse el. Különösen fontos ez a fővárosra, melyet a *Dunán* felállítandó turbinák révén fognak ellátni villamos árammal. Törvényjavaslat készül a munkás jogviszonyainak rendezéséről is. A javaslat rendezni fogja a szakszervezetek ügyét is. Ez lesz gerince a javaslatnak.

Emelkedik a korona értéke

Budapest, május 26. (N. St. t. j.) A mai politikai események hatása alatt a tőzsdén az összes külföldi valutákban nagyarányú áresés állott be. A korona mindinkább emelkedést mutat. Ugy a francia frank, mint az angol font sterlingben erős hanyatlás következett be, csupán a német márka és a szokol tartja magát. Az osztrák korona 110-en áll Budapesten. Arany 760—645-re süllyedt, lei 415—400, márka 606—590, dollár 206—188, angol font sterling 875—790, Romanov 329—330, lira 12 95—12—, francia frank 14 20—14—, szokol 450.

Oláh védekezés (?)

Berlin, május 26. (Nemzeti St. tel. jel.) Az oláh fővárosból kiszivárgó hírek szerint az oláh minisztertanács legutóbbi ülésén a magyar határon uralkodó állapotokat vitatta meg és elhatározta, hogy megtesz minden katonai intézkedést arra az esetre, ha a magyarok az oláh demarkációs vonalon támadásba menének át.

Állami bankjegyek

Budapest, május 26. (Nemz. St. tel. jel.) Korányi pénzügyminiszter kijelentette, hogy a magyar állami bankjegyek kibocsátása akkor következik be, amikor az Osztrák-Magyar Bank nem lesz többé abban a helyzetben, hogy hivatását végezhesse.

HIREK

— Személyi hir. *Hubert Ottó* kormánybiztos-főispán a kormánnyal folytatandó fontos tárgyalásokra szerdán reggel a fővárosba utazott, hol néhány napig fog tartózkodni.

— *Polgáry István* választói közt. Püsköszt hétfőjén az elepi, szepesi és ondódszéli állami tanyai iskolákban választógyűlések voltak, melyeken *Piszkay Árpád* kerületi pártelnök vezetése alatt megjelentek a keresztyén kiscsorda és földmives párt vezető tagjai is *Polgáry István* képviselőjelölt programbeszédjének meghallgatására. A gyűléseken beszédeket mondtak *Piszkay Árpád*, *dr. Ecsedy István* és *dr. Barna László*.

— Közvád a rendőrbíróságnál. A városi tanács továbbra is *dr. Kölcsey Sándor* tb. tiszti főügyészt bízza meg, hogy a rendőrbíróságnál a közvádat képviselje.

— *A Magyar Történelmi Társulat* e hó 27-én csütörtökön délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia I. emeleti üléstermében évi rendes közgyűlést tartja, amelynek tárgyszorozatán az elnökségnek és a választmánynak megújítása szerepel s bemutatásra kerül *Mátyusz Elemér* értekezése: „Turóc vármegye megalakulása és betelepítése“ ről.

Érthetetlen, hogy ma, nemzeti ujjaszültesünk sorsdöntő idején a Magyar Történelmi Társulat a közgyűlésére ilyen semmitmondó programot, helyesebben szólva program nélküliséget tár a nagyközönség elé.

Most, amikor a magyar történelírásnak annyi rejtett és tiltott forrása vált hozzáférhetővé, amelyek eddig hét lakattal voltak a kutatók elől elzárva, méltán megvárhatnánk a *Horváth Mihály* alapította nagymultu társulattól, hogy az új korszak kezdetén a réginel nagyobb lendülettel lépjen a porondra és ne szürke szaktanulmánnyal álljon elő közgyűlésén, hanem mindent felölelő, hatalmas munkatervvel világítson rá a magyar történelírás új feladataira.

Ugy látszik, hogy a Társulat mai vezetősége nem áll hivatása magaslatán és alaposan rászolgált a felújításra. Onajjuk, sőt követeljük, hogy az új vezetőség szakítson a mult kenyszerű opportunitásával és méltó legyen a magyar ujjaszültes korszakához. A mai történelmi időkben a Magyar Történelmi Társulatra szép és nagy feladatok várnak.

— *Hangverseny.* A m. kir. szombathelyi gyaloghadosztály egyesített zenekarainak jótékony célú symphonikus hangversenye 1920 május hó 29-én szombaton este 8 órával kezdettel lesz a Bika dísztermében, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét. A hangverseny műsora a következő: 1. *Erkel Ferenc*: Nyitány „Hunyadi László“ operából. 2. *Schubert Ferenc*: H-moll Symphonia. a) Allegro moderato. b) Andante con moto. 3. *Lorenz József*: Előjáték *Molnár F.*: „A Farkas“ című vígjátékához. 4. *Edvard Grieg*: 1. Peer Gynt Suite. a) Le matin. b) La mort d'Ase. c) La danse d'Anitra. d) Dans la halle du roi de montagne. 5. *Berlioz Hector*: „Nagy Rákóczi“, Hangverseny indulo.

— *Munkakereslet és kínálat.* Az országos menekültügyi hivatal debreceni kirendeltségénél *Simonffy-u. 1. c.* bejelentették, hogy keresnek egy gyógyszerész segédt, 1 irodai alkalmazottat, 1 varrónőt, egy gépirónót, 2 szakácsnőt, egy bejáró takarítónót, 5 mindeneselet, 3 szobaleányt, 1 kerékvártót, 6 keréktalpfaragót, 3 bérest, 1 tehenészt. Állást keres 7 irodai alkalmazott, egy gazdálkodó, 2 méhészkertész, 2 cseplő-gépész, 3 nevelői állást vállal, 2 tanítványoknak magánórát adna. A menekült munkakeresőknek a menekültügyi hivatal ad a továbbiakra nézve felvilágosítást, egyben értesíti azokat a menekülteket, illetve kiutasított tisztviselőket, akik e hivatalnál férfiruhára előjegyeztek magukat, hogy a ruha megérkezett, és a kiosztás az A-L betűkkel kezdődő vezetéknevük részére június hó elején, a más betűvel kezdődő vezetéknevük részére 2-án fog megtörténni délután 3—5-ig. A cipők még nem érkeztek meg.

— *A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának* irodája II. kerületi irodája Király-utca 5. szám alatt van. Hivatalos óra 10—12-ig. Délután 3—6 ig.

— Jön a budapesti *Beketow* cirkusz.

— Felhívás. A magy. kir. nemzeti hadseregnek feltétlen szüksége van galván elemekre. Ezek beszerzése a mai viszonyok között anyagián miatti lehetetlen. Ezért a katonai körletparancsnokság azon kéréssel fordul Debrecen hazafias lakosságához, hogy amennyiben birtokában volnának házi csengőhöz való galván elemek, vagy azok alkatrészei, (Leclache) melyeket most szalmiáksó hiányában úgy sem használhatnak, vagy bármilyen típusú más elemek, azokat a hadsereg rendelkezésére bocsássák, ingyen, vagy ármegtérítés ellenében. A fentemlített anyagok a katonai körletparancsnok úrnál „Itélő-tábla” I. em. 23. számú szobában adhatók be, illetve jelenthetők be elhozatalra. Debreceni katonai körletparancsnokság. Keill, téparancsnok.

— Friedrich István Debreczenben. Mint értesülünk, Friedrich István volt miniszterelnök a keresztyén irányú megteremtője, aki tagadhatatlanul nagy érdemeket szerzett a magyar nemzet újjáélesztése körül, szombaton érkezik Debreczenbe és vasárnap beszélni fog azon népgyűlésen, melyet az ébredő magyarok egyesülete rendez. A népgyűlés egyetlen tárgya a zsidókérdés. Erről fogja elmondani nézeteit Friedrich István is, akinek a fogadtatására nagy előkészületeket tettek hívei és tisztelői.

— Szöllős Armin ügye. A városi tanács szerdán tartott ülésén tárgyalta az előzetes lefolytatásban helyezett Szöllős (Steiner) Armin vágóhídi igazgató feleségének kérvényét, aki panaszolta, hogy férje teljesen ártatlanul szenved és közbenjárásra kérte a városi tanácsot. A városi tanács úgy határozott, hogy felvilágosítást fordult illetékes helyre és egyben kéri a város érdekére tekintettel az ügynek gyors elintézését. Igazán csodáljuk, hogy a városi tanács még nem kért felvilágosítást illetékes helyre, mert akkor megtudhatta volna, hogy miért tartóztatták le a vágóhídi igazgatót, akinek dolgait a keresztyén sajtó is tárgyalta. Vagy a városi tanács nem olvas keresztyén lapokat?

— Özv. Bessenyei Albertné dohánytözsde tulajdonos tulajzetésből befolyt 4350 fill. az erdélyi menekültek javára beiktudta hozzánk. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— Közalkalmazottak beszerzési csoportja közli, hogy a fővármivatalnál levő irodát áthelyezte pénzügyi palota I. em. 9. szám alá, hol a tagsági és kedvezményes ellátási ügyek kizárólag délután 4—7 óráig intézettek. Felkérjük a tagokat, hogy említett ügyeiket csak a délutáni órákban intézzék, mert egyéb hivatalos elfoglaltságunk miatt délelőtt 8—2 óráig senkinek sem állhatunk rendelkezésére, e tekintetben senkivel sem tesszünk kivételt. A kedvezményes ellátásra vonatkozólag az utólag rendelt bejelentések megérkeztek. Erről különösen vidéki tagjainkat azzal értesítjük, hogy minden községből küldjenek be egy megbízottat, aki a „Bejelentés” űrlapokat átveszi. Amely testületeknél „Bejelentés” űrlapok maradtak, szíveskedjenek hozzánk visszaküldeni, mert ilyen űrlapok igen korlátozott mennyiségben van.

— Ifj. Schaft János táncintézetében az új tanfolyam, iparos és kereskedő ifjak részére már megkezdődött, beiratásokat még elfogadok. E hó 29-én szombaton kispóba-bált rendezek, kezdete este fél 8 órakor. Belépő-díj 8 kor. és a vigalmi adó. Külön órák bármely időben.

— Keresztyén fatermelő szövetkezet előnyös áru tűzifára és mindennemű faanyagra részjegyzéseket csak e hó 31-ig fogadok el. Egy részjegy 100 korona, négy részletben fizethető. Beiratás részvényenként 10 korona. — Jegyzések eszközölhetők Szigethy József titkárnál, Bika-szálloda, II. em. 253. d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

— Kinyomozta ellopott lovát. Péntekről szombatra virradóra a demarkációs vonalon tul ellopták egy gazdaembernek a lovát. A károsult azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem átszökött a demarkációs vonalon és egyenesen Debreczenbe tartott, ahol a lóvásáron az egyik fekete lovát tényleg meg is találta és elkoboztatta. A tettes, illetőleg orgazda kilétét azonban még nem lehetett megállapítani.

— Cérna és selyem kesztyűk, frissgumi áru, vizelet tartó, gumi harisnya, egyentartó, műláb, műkéz kapható: Vitárius, Piac-u. 16.

— Idegen juhok a Hortobágyon. A mátai biztos jelentette, hogy pöcsi gazdák juhokat hajtottak a Hortobágyra és használják a legelőt. A városi tanács elrendelte a vizsgálatot és az eljárás megindítását.

Ne sajnálja, hogy beszüntetem Péterfia-utca 53. alatt a régi nyakkendő átalakítását. Junius 1-től Rákóczi-u. 23. alatt megint újjáalakítom legrosszabb nyakkendőit is.

— Családi ötköző, vidékiek találkozó helye a volt Törő-vendéglő, Csapó-u. 14. (Az új tulajdonos Buzás Lajos, vendéglős.) Magyar konyha, jó bor, frissen csapolt sör, figyelmes kiszolgálás.

— Városunk legmegbízhatóbb és legrégebbi molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.

Schuster Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

Gyenge a termés Amerikában

Bern, május 25. (Nemz. St. tel. jel.) Az amerikai kormány hivatalos jelentése szerint az ideai amerikai termés felette rossznak ígérkezik. A tavalyi rekord-termés mellett az idén még közepes termést sem várnak.

Wilson és a német béke

New-York, május 26. (Nemzeti St. tel. jel.) Wilson a Németországgal való hadiállapot befejezését kimondó szenátusi határozat ellen vétőt mondott.

Egy gróf, mint termelőbiztos

Budapest, május 26. (Nemz. St. tel. jel.) A bécsi Jockey-Club az igazoló eljárás során tagjai közül kirekesztette gr. Eszterházy Móricot azért, mert a proletárdiktatura alatt összeköttetést tartott fenn a proletárvezérekkel, sőt saját birtokán termelőbiztos állást vállalt. A gróf erre a budapesti Nemzeti Kaszinóból való kilépését is bejelentette, mit a Kaszinó azzal vett tudomásul, hogy amugy is kizárta volna a gróft tagjai sorából.

Harc a bolgár határon

Bécs, május 26. (Nemz. St. tel. jel.) Bukaresti jelentés szerint a bolgár csapatok Ruszcsuknál és Kosimiler tájékán megtámadták az oláh határőröket. A támadást visszaverték.

Az osztrák béke

Bécs, május 26. (Nemz. St. tel. jel.) Párisi jelentések szerint a francia kamara ma kezdte meg az osztrák békeszerződés ratifikációjáról szóló vitát.

A román lei lebélyegzése

Bukarest, május 26. (Nem. St. tel. jel.) A román kormány rendeletet adott ki, mely szerint a lei-bankót felbélyegezik olyképen, hogy a bankó 60 százaléka fog visszataratni, s erről államnyugtát adnak ki.

Művészet

Havas Gáborné budapesti sikere. A fővárosból vesszük a hírt, hogy a Magyar Prot. Nők Orsz. Szövetségének f. hó 18-iki hangversenyén művészgárdánk büszkesége: Havas Gáborné gyönyörű sikert aratott. A József-főherceg és családja, s előkelő keresztyén hallgatóság előtt a nemzetközi és a magyar zene dalműveiből énekelt, frenetikus hatás mellett. A műsor előkelő színvonalát jellemzi, hogy azon 5 rajta kívül Palló Imre operanékes és a nagyhirű Hubay Jenő és Szendy Árpád szerepeltek. Örömmünk, ha alkalmunk nyílik megmutatni a fővárosiaknak, hogy képesek vagyunk legjobb művészeink mellé hasonló értéket állítani.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.
VIGSZINHÁZ:

Csütörtök: ugyanaz.
Péntek: Tul a Nagykrivánon, operett.

Pünkösöd másodnapján *Bihari Ákos* bucsuzót el tiszteletből, az ő közönségétől a Csokonai színházban. Virágkeretbe volt foglalva a színpad, virágos és végét hosszát érni nem akaró taps fogadta a mestert. Mit is becsültünk mi nagyra Bihari Ákosban? A becsületes szakembert. A tanult és mindig tanuló főt; a vaszorgalmat és a lelkiismeretességet, mellyel minden szerepét át, meg átdolgozta és átélte; az ő tiszta, szép magyar beszédét és végül, — bár ezt utoljára, de nem utolsónak említhetjük, — az ő kitógástalan uri egyéniségét, ugy a színházi életben, mint a társadalomban. Éreztük, hogy ő nemcsak kenyérkeresetnek, hanem nemes hivatásnak is tekinti a mester-ségét. Hiszen maga a bucsuestély is a leglelkesebb művészi életfelfogásra vall. Ő magában, egyedül bucsuzott tőlünk s egy intermezzót leszámítva egyedül adta az egész este műsorát. Shakespeare, Goethe, Arany, Petőfi, Rostand és más nagyok találtak benne megértő, lelkes, mesteri értelmezőre. Hát bizony ez rektord munka volt. Az előadást egy pillanatra, de csak egy pillanatra mintha valami ellentűntetés zavarta volna meg. Mi akart ez lenni? Talán azért ütnék Bihari, mert a keresztyén társadalom kedveltje? Figyelmeztetjük azokat, akiket illet, hogy eddig mi nem néztük a színművészek születési bizonyítványát sem összeköttetéseiket, de ha ezt hozzák bizonyos körök dívatba, hát ehhez a dívalhoz mi is alkalmazkodni tudunk.

A szép bucsuestély Machbeth jeleneteiben a Bihari színésziskola jeles növendéke: Bakoss Sarolta is fellépett. Ilyen kiszakított jelenetekből bajos megítélni, hogy a színész miként fogta fel és alakította volna ki az egész jellemet, de az álomkóros jelenetben, mint lady Macbeth éreztetni tudta Bakoss a brit óriás nagyszerű, megdöbbentő tragikai szellemét. Démoni formában, a szívet marcangoló bánat fenséges páthoszában jelent meg előtünk a szép. A mélabu által lenyűgözött, egyensúlyában megbombolt lélek oly igaz beszéddel szól és sirt a Bakoss Sarolta ajkán, hogy az egész közönség áhitatos csendben, mintegy varázs által elbűvölten hallgatja. Bakoss talán nőiesebb és gyöngédebb, mint Macbeth zordon veretű lady Annája, de hát az ő felfogása is jogosult, az egyéniség mivoltában és jogában gyökerező. Bakoss Saroltában a jövő kiváló heroinája bontogatja szárnyait.

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* Bakits Edith táncművésznő a Vigszinházban, A tegnapi nagy siker után ma lép fel másodszer Bakits Edith klasszikus táncművésznő, aki is megismétli nagy művészi érzéssel összeállított műsorát: Chopin, Mader és Liszt örökbecsű muzsikájára írt ballettekben fogja ragyogtatni azt a táncművészetet, a mely ez időszerint páratlanul áll a magyar színpadokon. Bakits, akit a hivatásos fővárosi kritika mint Magyar Hildegardét említt szakszerű bírálatában ma utoljára lép fel a debreceni színpadon s az előadásra a Vigszinház pénztáránál a jegyek válthatók egész napon keresztül. A táncszámok közt Lengyel Menyhért és Harsányi Zsolt egyfelvonásosai kerülnek színre.

* Érdekes vendégszereplés a Vigszinházban. Érdekes vendégszereplés lesz szombaton a debreceni Vigszinházban. Ekkor lép fel a Pílangó főhadnagy Katinka szerepében poroszai Tőkés Lina, akit is a legjobb hírek előztek meg, mint a kolozsvári magyar énekestársulat szubrettjét. Radnóti Tihanyi Oszkár játsza, aki szintén ez este mutatkozik be. Csollan Manó a debreceni közönség régi kedvence alakítja: Kormos Ferenc. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik már is.

* Egy dollár királynő kalandjai II. Kalandor történet 5 folytatásban, második rész „Az éjszaka rejtelméi” bemutatja az Apolló. — Az amerikai filmművészet mesterműve, amelynek izgalmas cselekménye nem téveszti el a hatást. Előadások 5, 7 és 9-kor. Jegyelővétel.

* Desperado egy feltaláló története 3 felv. Amerikai film és a fogadott gyermek vigjáték, 2 felv. bemutatja az Arany-Bika mozi.

* Judex azok közé a fremattrakciók közé tartozik, amely mindjárt az elején magával ragadja a nézőt. A leggyönyörűbb természeti és interieur felvételek. A meséje pedig romantikus de van benne sok detektívkaland is. A szezon egyik legnagyobb sikerű darabja ez, amelynek jelentőségét főképpen az a körülmény fokozza, hogy a rendezés bámulatba ejt. A főszereplő René Cresté Franciaország legjobb filmstarja; a két kis gyermekszereplő pedig utólráhetetlen. Jegyelővétel délelőtt 10-12-ig, pénztárnyitása délután 4 órakor az Urániában.

SPORT

A debreceni középiskolák 1912-ben vettek részt kerületi tornaversenyen, azóta házi, vagy helyi versenyekről lehetett szó. Ez is többször elmaradt. Oka természetesen a háboru volt, mely a felsőbb osztályosokat harctérre szelítette és más oldalról is akadályozta a rendszeres tesztelést. A versenyek elmaradása viszont letörte az egyéni ambíciót. — Ennek a felkeltésére rendeztek már a múlt év tavaszán helyi versenyt, amit ez évben sem hagynak el. Főleslabda, football, athletika és szertorna a verseny számai. A játékok májusban nagyobbára befejeződnek. Az athletika és szertorna június első hetében lesz felvonulás és szabadgyakorlat keretében. Szombaton d. u. a ref. főgimnázium és ref. tanítóképződe footballcépata mérkőzik a DTE pályán.

30 án délután rendezik meg a DEAC országos atletikai versenyét a DTE pályán. A komoly trainingek a szezon elején is szép eredményekkel biztatnak. A nagyobb számban induló fővárosiak a verseny színvonalát nagyban fogják emelni. Helyárak: páholy 60 korona, korzóúthely 15 kor, tribün 12 kor, ülőhely 10 korona, állóhely 4 korona, sportjegy 3 kor. Jegyek előre válthatók Mentze Henrik sportruházában.

DTE Kisvárdán. Pünkösdi vasárnapján DTE — Kisvárdai SE 3:0. Hétfőn DTE Kisvárdai Testező E 2:1.

Debr. Máv. T. Köre — Hajdunánási AC 10:1, félidő 5:0. — A MTK könnyen győzött a szépen játszó nánásiak felett.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-
KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.

<p>APOLLO Csütörtök Péntek Szombat Vasárnap AMERIKAI FILM Egy dollárkiralynő Kalandorregény 5 részben II. rész: Az éjszaka rejtelmel. 5 felv. Főszereplő: Pearl White. Előadások 5. 7 és 9-kor.</p>	<p>URANIA Csütörtök Péntek Szombat Vasárnap 4 napig JUDEX „uj megbízatása“ Kalandorregény 5 részben 26 felv. I. rész Tito Üzerek. 5 felvonás. Előadások 5. 7 és 9-kor.</p>
<p>ARANY BIKA MOZI Csütörtök Péntek Szombat Vasárnap Amerikai film. Desperado Egy felaláló története 3 felvonás Fogadott gyermek Vigjáték 3 felv. Előadások 7 és 9 órakor.</p>	

A Szikszay-féle téglagyárban Kishegyesi-ut, egy asztalhoz cserépvető felvételik. Értekezhetni Petus Józsefnél, Zöldfa-utca 8. szám.

Száraz tengeri csutkát jó áron vesz a LÖBLE ecetgyár Szalkai-utca 5.

Ha szép akar lenni? Korzó arckrém és szappant használjon!
PARFÜMÖK prima minőségűek. Pipere szappanok. Mindenféle piperecikkek. Kószerek, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI CSIKKEK, kreotin stb. legelőszobban szerezhethők be a
Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Összes erfurti virágmagvak
Karfiol mag
Karálábé mag
Majorána és
Sóska magvak
megérkeztek és kaphatók
Kontsek Gézánál
KOSSUTH-UTCA.

Felhívás!!
Mint a Gyapjuforgalmi R. T. bizománya, kérjük a gyapjukészletekkel rendelkező gazdáinkat, hogy készleteiket megvételre általunk ajánlják fel. A felajánláshoz szükséges bejelentőlapok Debreczenben a „Gazdasági Takarékpénztár R.-T.“ Király-utca 2. sz., a „Gazdák Biztosító Szövetkezet“ debreceni vezértilkarságánál és a debreceni „Hangya Ker. Fogy. és Érték. Szövetkezet“ üzlethelyiségében átvethető és kifizethető. Ugyanezen cégeket biztuk meg a további eljárással. A vételi feltételek ugyanezen cégeknél részletesen megtudhatók.
Minden gazda saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha a felajánlást általunk eszközli.
„Agricola“ Export-import r.-t. Budapest.

Tűzifát
minden mennyiségben házhoz szállítok ölenként és aprítva métermázsánként
Polyánszky Orest tüzifakereskedő
Miklós-u. végén, Szoboszlói-ut 1. és Piac-u. 5B.
Ugyanott faszén is kapható.

PALLAS vegyészeti laboratorium ajánlja legmegbízhatóbb minőségű készítményeit:
„PALLAS“ szájvizet, mely teljesen pótolja a cseh Ipari Odol készítményt.
„PALLAS“ sósorszeszt, bekebeli minőségű nősegenél fogva egy külső mint belső használatra kiválóan alkalmas házszer.
„PALLAS“ cipőkrémeket fekete és sárga színekben, vízmentes készítmény, a bőrt ápolja és illékonyessé teszi. Azonkívül: Schampang-Water Bay rumát, mely a fej mosására a legjobb szer. A korpa képződést megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, bídti.
Dr. Heider előiratu fogporát: zacskóban kis és nagy dobozban. Hőfehérre teszi a fogat és kellemes szájlat ad.
Közkedvelt magyar bajuszpedrójét, fehér és barna színekben.
Kiváló minőségért garanciát vállal a
„Pallas“ vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratorium DEBRECEN, Zápolya-utca 8. szám.

Hadi kölcsöne
lekötése ellenében igen előnyös feltételek mellett jegyezzen minden keresztény magyar ember „MAGYAR NEMZETI GAZDASÁGI BANK“-i részvényt. Feltételek részletesen megtudhatók Gazdasági Takarékpénztár Rt-nál, Debreczen, Király-u. 2. sz. — Ugyaní t eszközölhető a részvényjegyzés is az üzleti órák alatt.
Magyar Nemzeti Gazdasági Bank
alakulóban. Tervezett alaptőke 80 millió kor.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Magyar
ruhához való nagy antik kendő, egy méter bársony selyem bluz, két függöny draperia, egy pár bőr láb-szárvédő, egy antik zenélő szekrény eladó. Darabos u. 56.

Egy
„Omega“ nikel férfi zsebóra eladó. Értekezhetni Kandia-utca 14 délután 2-5 óráig.

Bor
saját termés, hordó tételben eladó. Geréby, Deák Ferenc-u. 13.

25-én
a nagyerdei fürdőháztól a péterfalai laktanyáig egy tigris színű kocsiakaró elveszett. Kérem a megtalálót, hogy Bocskai-tér 6. sz. házbaleadni szíves kedjék.

A rendőrfőkapitány-sági irodában egy a gépirásban teljesen jártas perfect gépirónó június 1-re felvétetik kezdő fizetéssel — Személyes jelentkezés Rostás Istvan rendőrfőkapitánynál tetsző a hivatalos órák alatt.

Makulatura
papír nagy és kis mennyiségben kapható lapunk kiadóhivatalában.

Epreskert
városfatelepen egy ebédő berendezés eladó.

Pezsgős
üvegeket vesz a „Török pezsgőgyár.“

Íróasztalt
fiókosat, használtat, jókaroan keresek megvételre. Ajánlatokat lapunk kiadóhivatalába kérek.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók

Blattner József
Csapó-utca 1. sz.
Üvegezési és képképezési vállalkozás tükrök és ablakok nagy választékban.

FORGÁCS I.
Műorás, Bádagos-utca.

Vecsey Antal
vizsgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Kiss Ferencz
női szabó Piac-u. 56 szám. Iszlés munkát jutányos áron készít.

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legelőszobban és öltözőben készítenek
PISKOLTY PETER
uri szabó üzletében Kossuth-utca 68. sz. Katonai cikkek raktára.

Természetes kárpáti Málnaszörp
nagyban és kicsinyben
Kontsek Gézánál, Kossuth-utca.

A NAGYERDEI Vizgyógyintézet, Kád és Gőzfürdő
állandóan nyitva.
És pedig:
A VIZGYÓGYINTÉZET:
Férfiak részére: reggel fél 7-től 10-ig, délután fél 5-től 7 óráig. Nők részére: délelőtt 10-től 1-ig, délután fél 5-től fél 6 óráig.
A GŐZFÜRDŐ:
delelőtt férfiak, délután nők részére. — Vasárnap egész nap férfiaknak.
A KÁDFÜRDŐ:
ugy a férfiaknak, mint nőknek egész napon át nyitva. — A fürdőtelepen csinos kiállítású cég-reklámok elhelyeztetnek. — Egy fiatal ügyes fodrásznő, ki manikűröz is állandó időre felvétetik.

Temetésekre élő- és művirág sirkoszorúk, valamint színházi és alkalmi csokrok legelőszobban szerezhethők be
Rózsa Virágcsarnok
DEBRECEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSHÁZ.)